

هم کلاسی
Hamkelasi.ir

آزادی خرّمشهر

فصل دوازدهم

حوزه‌های موضوعی
زمان، تداوم و تغییر
فنا و مکان
فرهنگ و هویت
نظام اجتماعی

در سال ۱۳۵۹ آن وقت که شما هنوز به دنیا نیامده بودید، کشور عزیز ما ایران مورد هجوم رژیم بعثی عراق قرار گرفت و جنگی رخ داد که پدران و مادران و بزرگترهای شما آن را به خوبی به یاد دارند.

شماره کتاب‌ها و فیلم‌های مطالبی درباره این جنگ خوانده یادیده‌اید. شاید تاکنون درباره معنی و مفهوم کلماتی چون جنگ تحمیلی و دفاع مقدس فکر کرده‌اید و پرسش‌هایی برای شما پیش آمده باشد. دفاع مقدس از جنبه‌های مختلف برای مردم کشور ما اهمیت دارد. چرا این جنگ به وقوع پیوست و دشمن به ایران حمله کرد؟ مردم کشور ما چگونه با متجاوزان جنگیدند و از میهن دفاع کردند؟ چرا روز سوم خرداد، سالروز آزادی خرّمشهر را گرامی می‌داریم؟ و....

موضوع این فصل آزادی خرّمشهر و دفاع مقدس است. امید است شما با آموختن مطالب و انجام دادن فعالیت‌ها پاسخ پرسش‌های خود را پیدا کنید.

ملت‌های حمله‌ی نظامی عراق به ایران

در سال‌های گذشته آموختید که انقلاب اسلامی ایران در بهمن ماه ۱۳۵۷ به رهبری امام خمینی(ره) به پیروزی رسید. امام خمینی طی سال‌ها مردم را به مبارزه علیه حکومت استبدادی پهلوی دعوت و هدایت کردند. رسانید. ایشان همواره به جلوگیری از نفوذ بیگانگان در این کشور (امام(ره)) همچنین شخصیتی ضد استعماری بودند. راستقلال ایران تأکید می‌کردند و می‌گفتند مردم باید خودشان سرنوشت کشور را به دست بگیرند. پس از انقلاب اسلامی، جمهوری اسلامی به وجود آمد و مردم ایران سرنوشت خود را به دست گرفتند و کشورهای استعمارگر متوجه شدند که منافع آنها در ایران قطع شده است.

استعمارگر با تشکیل جمهوری اسلامی، ایران یاور مظلومان در جهان شد و از مبارزه‌ی مردم فلسطین حمایت کرد و

هین موضوع برای دشمنان خوشایند نبود. در اوایل پیروزی انقلاب، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تازه‌شکل گرفته بود و ارتش و سپاه در حال مجاهز شدن بیرون گرفتند و هنوز آمادگی کافی برای دفاع نداشتند. در همین زمان، صدام، حاکم ستمگر عراق از اوضاع سوء استفاده، و حمله‌ی نظامی را به ایران آغاز کرد.

برای دانلود گام به گام های دروس دیگربه Hamkelasi.ir مراجعه کنید

اشغال خرمشهر

خرمشهر یکی از شهرهای زیبای جنوب غربی ایران و جزء بندرهای مهم بازრگانی در منطقه‌ی خلیج‌فارس به شمار می‌آید. این بندر در محل برخورد رود کارون و ارون درود قرار دارد. تزدیک‌ترین شهر به خرمشهر، آبادان است. ارتش عراق در هفته‌ی اول جنگ، بعضی از شهرهای مرزی ایران را اشغال کرد و در همه‌ی شهرها با مقاومت سرخانه‌ی مردم رو به رو شد.

وقتی جنگ آغاز شد، امام خمینی(ره) فرمودند:
من از ملت بزرگ ایران خواهانم که در هر مسئله‌ای که پیش می‌آید قوی باشند، قادر تمند باشند، متکی به خدای تبارک و تعالی باشند و از هیچ چیز باک نداشته باشند. ما از آن قدرت‌های بزرگ نترسیدیم. این (صدام) که قادر ندارد، عراق که چیزی نیست.

▲ عکس خرمشهر قبل از حمله‌ی نظامی

یکی از رؤیاهای صدام و فرماندهان عراقی این بود که خوزستان را به تصرف خود دریاورند و مالک خرمشهر و اروندرود بشونند. مقاومت مردم قهرمان خرمشهر در مقابل هجوم ناگهانی دشمن به درازا کشید و آنها ۳۴ روز در حالی که سلاح و مهمات کمی برای دفاع داشتند در مقابل ارتش مجهز به توپ و تانک عراقی‌ها جنگیدند.

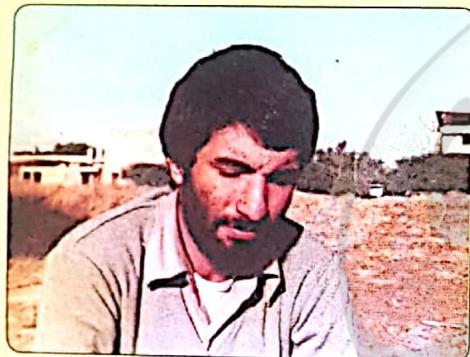

▲ صحنه‌هایی از دفاع رزمندگان

نمای مدافعان خرمشهر در حومه‌ی دارخوین

مطالعه برای انجام فعالیت
زندگینامه شهید محمد جهان آرا

شهید محمد جهان آرا در سال ۱۳۲۲ در خرمشهر به دنیا آمد. قبل از انقلاب او تحت تأثیر مبارزات امام با گروهی از دوستانش به فعالیت سیاسی علیه حکومت پهلوی پرداخت. حکومت شاه، او و دوستانش را دستگیر و به زندان محکوم کرد.

پس از گرفتن دبیل در کنکور شرکت کرد و وارد دانشگاه شد. وی پس از پیروزی انقلاب، فرماندهی سپاه خرمشهر را به عهده گرفت و همزمان جهاد سازندگی را در خرمشهر ایجاد کرد.

با شروع جنگ، او دوش به دوش مردم خرمشهر علیه دشمن چنگید. بعد از اشغال خرمشهر، چنگ وارد مرحله‌ی تازه‌ای شد. رزمدگان اسلام در اولین گام، محاصره‌ی آبادان را شکستند. این پیروزی مهمی بود. جهان آرا و تعدادی از فرماندهان برای گزارش این خبر به امام خمینی و انجام یک مأموریت راهی تهران شدند اما هوابیای آنها درین راسته سقوط کرد و جهان آرا و همراهانش به شهادت رسیدند.

در آن زمان، محمد جهان آرا فرماندهی سپاه پاسداران خرمشهر بود. او و دیگر یارانش شجاعانه در کنار مردم با نیروهای متغیر مبارزه کردند. خاطره‌ی فداکاری‌های آنها هرگز از یاد مردم ایران نخواهد رفت.

سرانجام، پس از این همه مقاومت، دشمن با سربازان بیشتر و سلاح فراوان به پیشروی ادامه داد و خرمشهر سقوط کرد و به دست ارتش صدام افتاد. دشمن شهر را غارت کرد و مردم زیادی را به شهادت رساند. به همین دلیل این شهر را خونین شهر نامیدند. پس از سقوط خرمشهر، ارتش صدام به نصف تصرف آبادان، این شهر را محاصره کرد.

پس از اشغال خرمشهر، صدام با موشک، توپ و هوایپما به شهرهای دیگر ایران حمله کرد. اما در بسیاری از شهرها مردم مقاومت و از شهر دفاع کردند. یکی از مقاوم‌ترین شهرهای ایران در هشت سال دفاع مقدس، شهر دزفول بود. شهر دزفول بیشترین حملات هوایی را تحمل کرد. مردم دزفول آن‌چنان مقاومت و دلیری از خود نشان دادند که این شهر به عنوان نمونه‌ی مقاومت و پایداری ایران عزیز انتخاب شد.

فعالیت ۳

خرمشهر در کدام استان قرار دارد؟ روی نقشه، موقعیت آن را نشان دهید.

استان خوزستان

نژاد سترسده قدر تمدید باشد به حدا اینجا

فعالیت ۴

پیام امام خمینی (ره) را در آغاز جنگ تحمیلی بخوانید و بگویید معنی و مفهوم این پیام چه بود؟

دلیل ایران را احوال به خوازند حفظ دستوری را فراتر هم ببرد از اوضاع است

(از سن) بر در در مقابل استعفار ایران استاد بسیار از هم اکام که قدرت خواهد

شعر معروف «مقدم نبودی» را که به شهید جهان آرا اشاره می‌کند در کلاس پخش کنید و به طور دسته‌جمعی بخوانید.

فعالیت ۵

ابتدا روی یک برگه نمودار علت و معلول را رسم کنید؛ سپس علت‌های جنگ تحمیلی را به طور

خلاصه روی آن بنویسید.

فعالیت ۶

در یک تقویم، روز چهارم خرداد را پیدا کنید و بگویید چرا این روز به عنوان روز مقاومت و پایداری انتخاب شده است؟ چندران روز مردم خستگی را استفاده با پایداری مقاومت

نیز شهر مرزهای کسر خواهد از دست عراق نجات دهد

برای دانلود گام به گام های دروس دیگر به Hamkelasi.ir مراجعه کنید

هم کلاسی
Hamkelasi.ir

خرّمشهر در دامان میهن

برای دانلود گام به گام های دروس دیگربه Hamkelasi.ir مراجعه کنید

آزادسازی خرّمشهر

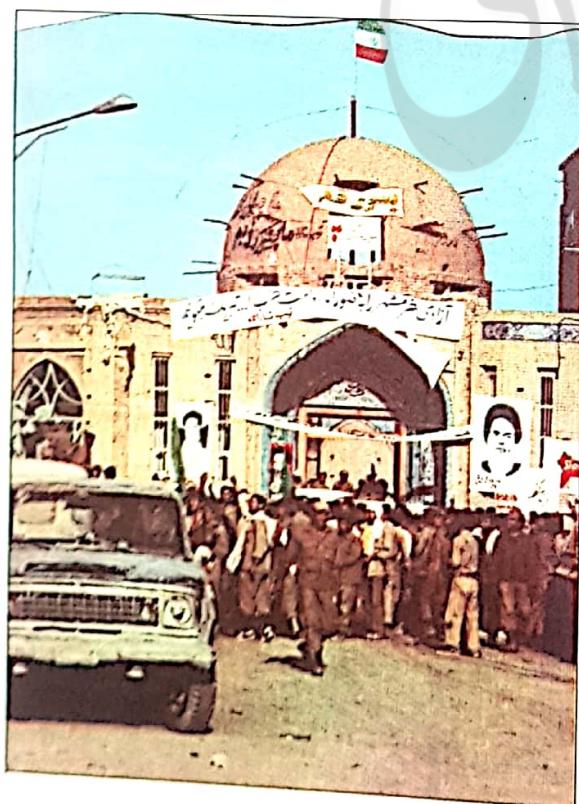
تصویر عملیات بیت المقدس

درجہنما، رزمندگان اسلام (ارتش، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و بسیج) به دعا و راز و نیاز با خدا مشغول بودند و سخت می‌جنگیدند. آنها آماده‌ی هرگونه فدایکاری بودند. در سختترین شرایط به هم کمک می‌کردند و با یکدیگر مهربان بودند و به هم روحیه و امیدواری می‌دادند.

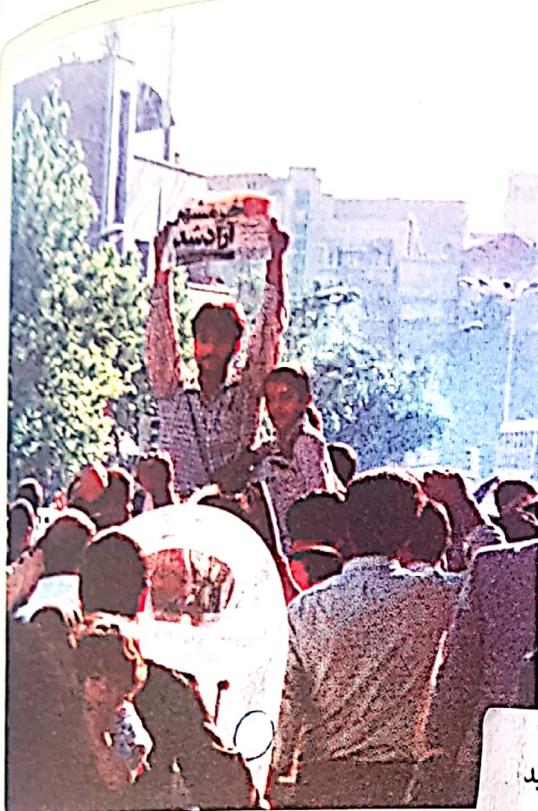
صدام پس از شغال خرّمشهر دهه‌اتانک و ابزار جنگی و چندین لشکر را در مناطق اطراف شهر مستقر کرده بود و می‌خواست شهرهای دیگر خوزستان را تصرف کند و به حملات خود به شهرهای دیگر هم ادامه می‌داد.

در این زمان ارتش و سپاه با پشتیبانی مردم تقویت شدند. نیروهای مردمی که به آنها بسیج می‌گفتند به یاری ارتش و سپاه آمدند. فرماندهان، نقشه‌ای را برای آزادسازی خرّمشهر طراحی کردند.

سرانجام رزمندگان اسلام با همکاری خلبانان شجاع نیروی هوایی ارتش در عملیات بیت المقدس توanstند نیروی دشمن را در هم بشکنند. در آخرین مرحله، ارتش صدام با تلفات زیاد و شکست بزرگی رویه رو شد. رزمندگان ایرانی در حالی که از شوق گریه می‌کردند، برخاک خرّمشهر قدم گذاشتند و خود را به مسجد جامع رساندند؛ بدین ترتیب خرّمشهر در سوم خردادماه ۱۳۶۱ از چنگال دشمن آزاد شد.

مسجد جامع — پس از آزادسازی خرّمشهر

مردم ایران در جریان عملیات بیت المقدس منتظر شنیدن اخبار جنگ بودند. ساعت ۴ بعداز ظهر گوینده رادیو اعلام کرد: توجه فرمایید، شنوندگان عزیز توجه فرمایید، خرمشهر، شهر خون آزاد شد! الله اکبر. الله اکبر.
مردم سراسر ایران با شنیدن این خبر به خیابان‌ها آمدند و به شادمانی برداختند. خیابان‌ها پر از جمعیتی بود که اشک شوق بر چشم داشتند.

امام خمینی (ره) پس از آزادی
خرمشهر به دست رزمندگان
اسلام، فرمودند:
خرمشهر را خدا آزاد کرد.

برای دانلود گام به گام های دروس دیگریه Hamkelasi.ir مراجعه کنید

فعالیت ۱

برای بزرگداشت و شادی روح همه‌ی شهدای دفاع مقدس در کلاس فاتحه بخوانید.

فعالیت ۲

بهطور گروهی یکی از تحقیق‌های زیر را انتخاب کنید و انجام دهید:

الف - درباره‌ی زندگی یکی از شهدای جنگ تحمیلی شهر، روستا یا محله‌ی خود تحقیق کنید و نتیجه را به کلاس بیاورید.

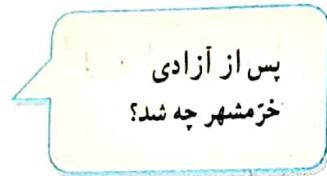
ب - درباره‌ی شهید بهنام محمدی که هنگام هجوم نیروهای عراقی به خرمشهر با آنها جنگید تحقیق کنید. شما می‌توانید با کمک معلم از مجموعه کتاب‌هایی که در این باره برای کودکان و نوجوانان نوشته شده است یا پایگاه اینترنتی شبکه‌ی رشد، دانشنامه‌ی رشد استفاده کنید.

► دانش آموز شهید - بهنام محمدی

هشت سال دفاع مقدس

برای دانلود گام به گام های دروس دیگر به Hamkelasi.ir مراجعه کنید

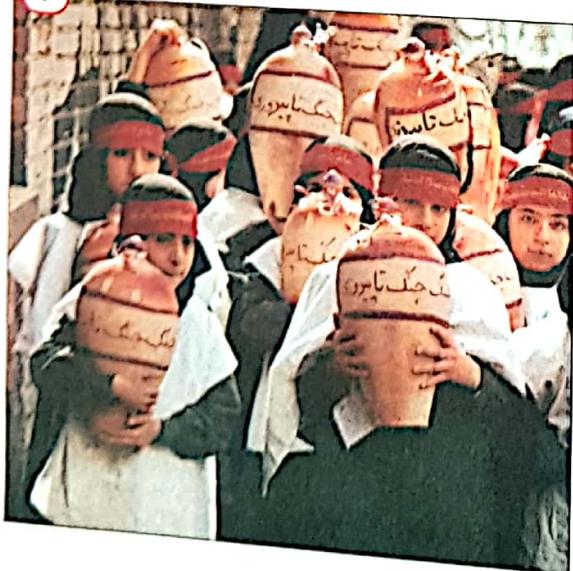

پس از آزادی خرمشهر حکومت صدام سعی کرد با گرفتن کمک‌های مالی و اسلحه از کشورهای قدرتمند قوای خود را تقویت کند و همچنان به هجوم خود ادامه بدهد. رزم‌نگان شجاع میهن ما در عملیات‌های متعدد، پخش‌های دیگری از مناطق اشغال شده‌ی کشورمان را از دشمن بازپس گرفتند و آن‌گاه در سال ۱۳۶۷ ایران آمادگی خود را برای پذیرش قطعنامه‌ی صلح اعلام کرد و جنگ هشت ساله به پایان رسید. در هشت سال دفاع مقدس مردم ایران اجازه ندادند حتی یک وجب از خاک میهن در اشغال تجاوز‌گران باقی بماند.

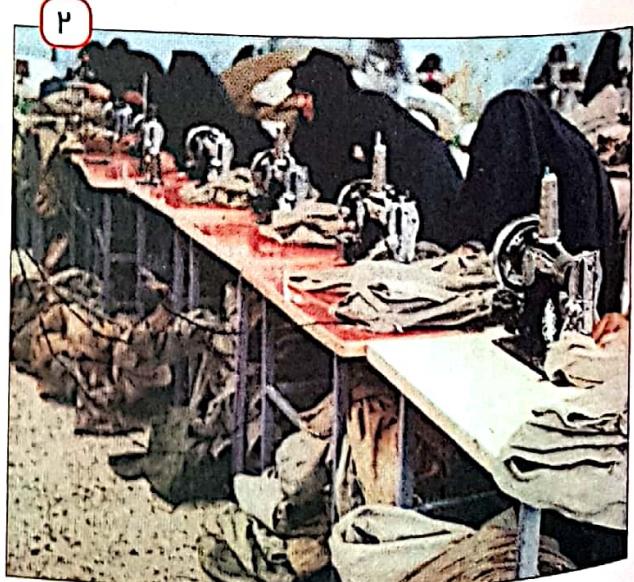
در مقابل هجوم دشمن به کشور ما، همه‌ی ملت ایران از اقوام و گروه‌های مختلف، زن و مرد و پیر و جوان استادگی و از میهن دفاع کردند. آن عده از مردم هم که نمی‌توانستند در جبهه‌های جنگ شرکت کنند با روش‌های دیگر به رزم‌نگان کمک می‌کردند.

برای بازپس گرفتن مناطق اشغال شده‌ی ایران هزاران نفر از مردم شجاع کشور ما شهید شدند و خانواده‌ها مشکلات زیادی را تحمل کردند تا استقلال میهن اسلامی حفظ شود.

۱

۲

کمک‌های مردمی در پشت جبهه‌ها

فعالیت ۳

چرا امام خمینی پس از فتح خرمشهر به دست رزم‌ندگان اسلام فرمودند: «خرمشهر را خدا آزاد کرد». زیرا رزم‌ندهای اسلام مردان خدا بودند. به عاده رازدیگران با حذاقی برداختند راه آزاره خرمشهر ساخته بودند و این راه را برای حداقت از نیزه ایشان عراق را در سیله قرار گرفتند. اگر شما در زمان جنگ تحمیلی به دنیا آمدید و با حمله‌ی دشمن به خاک ایران رو به رو می‌شدید، چه کارهایی می‌کردید؟

فعالیت ۴

کاربرگه‌ی شماره‌ی ۲۸ (خط زمان دفاع مقدس) را کامل کنید.

فعالیت ۵

از عکس‌های (۱) و (۲) صفحه‌ی قبل چه می‌فهمید؟

می‌غشمیم در عام صدر میران حمه زنان ولردهان بارو شحنا حمله باشند رخنه لباس میری رز هنر طان و احرا به ولک از سهین خزد دفاع کردن و در مقابل حجم عراق به ایران استادس عزیز نزد.

اکنون که این فصل را به پایان رسانید، روی یک برگ کاغذ بنویسید.

درباره‌ی دفاع مقدس چه سوال‌های دیگری دارید؟

برای دانلود گام به گام های دروس دیگر به Hamkelasi.ir مراجعه کنید.